

การวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง “ปัจจัยและอุปสรรคในการศึกษา ของนิสิตในชั้นเรียน วิชา
จิตวิทยาเด็ก 459262 ภาคต้น ปีการศึกษา 2548”

โดย

อาจารย์ รัก ชูณหากาญจน์

ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

เรื่อง ปัจจัยและอุปสรรค ในการศึกษา ของนิสิตในชั้นเรียน วิชาจิตวิทยาเด็ก 459262 ภาคต้น
ปีการศึกษา 2548

หลักการและเหตุผล

จากระบบการศึกษาการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์สภาพชั้นเรียนและพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนิสิตที่เรียนในวิชา จิตวิทยาเด็ก 459262 ในปีการศึกษาที่ผ่านมาโดยวิเคราะห์จากผู้สอนเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่ายังขาดข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของนิสิตในวิชาจิตวิทยาเด็ก จึง ได้ทำการศึกษาปัจจัยและอุปสรรคในการเรียนการสอนจากนิสิตผู้ลงทะเบียนเรียน ในวิชา 459262 ภาคต้น ปีการศึกษา 2548 จำนวน 27 คน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิต ในชั้นเรียน 459262 ภาคต้น ปีการศึกษา 2548
2. เพื่อศึกษาอุปสรรคในการเรียนรู้ของนิสิต ในชั้นเรียน 459262 ภาคต้น ปีการศึกษา 2548

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะเวลา และสถานที่ทำการวิจัย

ภาคต้นปีการศึกษา 2548 สถานที่ทำการวิจัย ในชั้นเรียนวิชาจิตวิทยาเด็ก
จำนวน นิสิต 27 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบผลของปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้และอุปสรรคในการเรียนรู้ ของนิสิต ในวิชา 459262 ภาคต้น 2548 เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย

ให้แบบสอบถามปลายเปิด โดยให้นิสิตใช้นามสมมุติในการตอบ เวลาในการเก็บข้อมูล 2 วัน

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ทำให้หนีตเข้าใจในเนื้อหา และการเรียนการสอน

ลำดับที่ 1 การยกตัวอย่าง การอธิบาย (8) ความใกล้ชิดตัว เนื้อหา (3) ตัวผู้สอน (8) ความรู้เดิม สื่อการสอน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าเรียนสม่ำเสมอ ความสนใจ

ลำดับที่ 2 การอธิบายที่ละเอียด (2) มีความชัดเจน เข้าใจง่าย (3) วิธีการสอน (3) บรรยากาศในห้องเรียน (2) เนื้อหา (2) การนึกย้อนถึงอดีต (2) สื่อการสอนที่ทันสมัย (6) การเข้าเรียนสม่ำเสมอ การทบทวนบทเรียน ความตั้งใจเรียน การเปิดโอกาสให้ถามตอบ ตัวผู้สอน

ลำดับที่ 3 ภาพประกอบ (8) จำนวนนักเรียนที่ไม่มาก การทบทวนบทเรียน (2) ความแปลกใหม่ ตัวอย่าง ความสนใจในชั้นเรียน การค้นคว้าเพิ่มเติม การอธิบายที่เข้าใจง่าย บรรยากาศในห้องเรียน (4) การหนีตได้คิดและแสดงความคิดเห็น การค้นคว้าเนื้อหา ก่อน ความสนใจส่วนตัว ประสบการณ์ตรงกับตัว การซักถาม

2.อุปสรรคที่ทำให้หนีตเกิดความยากลำบากในการเรียน

ลำดับที่ 1 จดเนื้อหาไม่ทัน 3 สนใจสิ่งอื่น ไฟฟ้าดับ เนื้อหามากไป ง่วง (3) ความชอบส่วนตัว เหม่อลอย (2) การทำงานไม่สนใจเรียน ความรู้พื้นฐานน้อย (2) ขี้เกียจ (1) การขาดวินัยในตนเอง เนื้อหาบางตอนละเอียดเกินไป มาสาย (3) ตัวหนีต ความรับผิดชอบ

ลำดับที่ 2 ฟังอาจารย์ไม่ทัน ความง่วง (2) วิธีการสอน เนื้อหาละเอียด Power point สื่ออื่น (2) แอร์เย็นเกินไป มาเข้าเรียนไม่ทัน (2) การเข้าเรียนที่ไม่สม่ำเสมอ (2) ขี้เกียจ เข้าเรียนสาย อาจารย์สอนเร็ว ขาดประสบการณ์จริง การเรียกตอบในชั้นเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ความทรงจำที่หลงลืม การขาดเรียน ห้องเรียนไม่กล้าซักถาม

ลำดับที่ 3 เนื้อหาบางตอน บางช่วงคล้ายกัน ความผิดปกติทางร่างกาย (สายตาสั้น) จดไม่ทัน 3 ง่วงนอน (นอนดึก) 2 ขาดความรับผิดชอบในตนเอง ขาดสมาธิในการเรียน ไม่ได้เตรียมตัวก่อนเรียน ไม่กล้าถามสิ่งที่สงสัย ฟังไม่ทัน (หูไม่ค่อยดี) การไม่ชอบสงสัย สื่อการสอน สติปัญญา

อภิปรายผลการศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้หนีตเข้าใจในเนื้อหา และการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัจจัยได้ เป็น 3 ประเด็นใหญ่ คือ ตัวผู้สอน ตัวผู้เรียน และบรรยากาศในห้องเรียน

1. ตัวผู้สอน ปัจจัยที่หนีตตอบมากที่สุด คือ การยกตัวอย่าง การอธิบายที่มีความละเอียดและชัดเจน ใช้ภาษาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย สอดแทรกความขบขัน และส่วนใหญ่มีการใช้

ภาพประกอบในการอธิบายเนื้อหา ทำให้นิสิตเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น การให้นิสิตเรียนโดยให้นิสิตนึกถึงตนเองในวัยที่เรียน การยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น การมีวินัยในตนเองของผู้สอนในเรื่องของเวลาการเข้าชั้นเรียนและเลิกเรียน ซึ่งจะตรงเวลา ช่วยให้นิสิตมีการเข้าชั้นเรียนได้ตรงเวลามากขึ้นสามารถตามบทเรียนได้ทัน จะมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่สามารถปรับปรุงได้

2. ตัวผู้เรียน ปัจจัยที่สำคัญ คือความสนใจของนิสิตในเนื้อหาที่เรียน ทำให้นิสิตมีสมาธิและไม่ค่อยคุยกันในห้องเรียน การเข้าเรียนสม่ำเสมอทำให้สามารถตามเนื้อหาได้ทัน การที่นิสิตมีความรู้พื้นฐานมาบ้างทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น การทบทวนบทเรียน และการค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจมากขึ้นหรือทำให้เกิดข้อสงสัยซึ่งนำมาพูดคุยได้ในชั้นเรียน

3. บรรยากาศในห้องเรียน พบว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องเรียนสามารถกระตุ้นให้นิสิตได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในห้องเรียน โดยผู้สอนได้ใช้การให้หัวข้อ แล้วกลับมาคุยกันในการเรียนครั้งต่อไป และการที่ผู้สอนนำเรื่องราวข่าวสารในปัจจุบันมาเป็นประเด็นในการแสดงความคิดเห็นของนิสิตบนพื้นฐานการใช้ความรู้ในห้องเรียน ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง สื่อการสอนที่ใช้ ถ้ามีภาพประกอบมากจะทำให้นิสิตเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และดึงดูดความสนใจของนิสิตได้ดี การเปิดโอกาสให้มีการซักถาม ซึ่งจะมีเกือบทุกครั้งก่อนการเริ่มต้นบทเรียนและการจบบทเรียนทำให้นิสิตสามารถซักถามข้อสงสัย การให้งานนิสิตทำร่วมกันภายในชั้นเรียนทำให้นิสิตเกิดการปรับตัวและมีสัมพันธภาพที่ดีทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเกิดความเป็นกันเอง โดยผู้สอนใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในระยะแรก

อุปสรรคที่ทำให้นิสิตเกิดความยากลำบากในการเรียน

จากผลการศึกษานี้สามารถวิเคราะห์อุปสรรคที่ทำให้นิสิตเกิดความยากลำบากในการเรียนเป็น 4 ประเด็น คือ ตัวผู้เรียน เนื้อหาวิชา ตัวผู้สอน และสิ่งแวดล้อม

1. ตัวผู้เรียน โดยส่วนใหญ่อุปสรรคที่จัดเป็นอันดับแรกๆ จะเกิดเนื่องมาจากตัวผู้เรียน เช่น การเหม่อลอย หรือการสนใจในสิ่งอื่น บางครั้งนั่งงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ ซึ่งแสดงถึงการขาดสมาธิในการเรียน การที่นิสิตขาดวินัยในตนเอง เข้าเรียนสาย หรือขาดเรียน ทำให้ไม่สามารถเรียนตามได้ทันเนื่องจากผู้สอนเริ่มการสอนตรงเวลา บุคลิกภาพของนิสิต คือ ขี้เกียจ ชอบนอนหลับ มีลักษณะที่ไม่ช่างสงสัยหรือไม่กล้าถาม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ปัญหาเนื่องมาจากสุขภาพ เช่น ความผิดปกติด้านการได้ยิน และสายตาสั้นแต่ชอบนั่งข้างหลัง ขาดการเตรียมตัวในการเรียนขาดความรับผิดชอบ เนื่องจากบางเนื้อหาผู้สอนจะให้หัวข้อเพื่อนำข้อมูลมาอภิปรายในห้องเรียน ถ้าขาดการเตรียมตัวก็จะหลุดประเด็น เรียนตามผู้อื่นไม่ทัน

2. เนื้อหาวิชา มีเนื้อหาในการเรียนมากและละเอียดเนื่องจากผู้สอนนำเสนอในรูปแบบของ **Power point** มีการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นภาษาไทยเพียงเล็กน้อย ทำให้นิสิตกังวลกับการจดเนื้อหาทุกอย่างมากเกินไป

3. ตัวผู้สอน การเริ่มต้นการสอนที่ตรงเวลาทำให้นิสิตที่มาสายไม่สามารถตามบทเรียนได้ทัน และรบกวนสมาธิเพื่อน การสอนที่เร็วทำให้นิสิตตามไม่ทัน การเรียกตอบในชั้นเรียนทำให้นิสิตกังวล การเน้นย้ำเนื้อหาบางช่วงทำให้นิสิตคิดว่าเนื้อหาซ้ำกัน

4. สิ่งแวดล้อม เริ่มจากสื่อการสอน ซึ่งอาจจะมีขนาดเล็กและในบางครั้งสีค่อนข้างจาง ทำให้มองไม่ชัด อากาศที่เย็นเกินไปเนื่องจากนิสิตมาช้าเลยต้องนั่งบริเวณที่เครื่องปรับอากาศเป่าลงมาพอดี บางครั้งไฟฟ้าดับทำให้การเรียนการสอนขัดข้อง แม้ว่าผู้สอนจะสอนโดยใช้การเขียนบนกระดาน

ผลการศึกษานำสู่การพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาได้แนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนดังนี้

1. ตัวผู้สอน การเข้าชั้นเรียนที่ตรงเวลาควรจะดำเนินกิจกรรมอื่นไปก่อนการที่จะสอนเนื้อหาที่สำคัญ การอธิบายตัวอย่างควรจะไปแบบช้าๆ ไม่รวบรัดจนเกินไปใช้ภาพประกอบการอธิบายให้มากขึ้น และตรวจสอบความเข้าใจของนิสิตเป็นระยะ เมื่อนิสิตมีลักษณะง่วงนอน ขาดสมาธิ ต้องมีกลวิธีในการดึงความสนใจกลับมาที่บทเรียนให้ได้ การเรียกตอบในชั้นเรียนอาจต้องเปลี่ยนเป็นรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นมากกว่าการตอบคำถาม

2. สื่อการสอน พัฒนาสื่อการสอนในเรื่องความคมชัด ขนาดตัวอักษรและสีที่ชัดเจน และพัฒนาเอกสารประกอบการสอน

3. ตัวผู้เรียน แจ้งระเบียบการเข้าชั้นเรียน และขอความร่วมมือในการปฏิบัติ